

Workshop „Copernicus and Italy”, Rzym, 28–30 września 2023 r.

W ramach obchodów związanych z jubileuszem 550. rocznicy urodzin wielkiego astronoma także we Włoszech miała miejsce konferencja poświęcona Mikołajowi Kopernikowi, a zorganizowana przez INAF – Istituto Nazionale di Astrofisica, przy współpracy z Instytutem Polskim w Rzymie oraz związanymi z pobytem Kopernika we Włoszech uniwersytetami w Rzymie, Bolonii, Ferrarze i Padwie. Patronat nad konferencją przyjęła Accademia dei Lincei.

Konferencja objęła bardzo szeroki zakres zagadnień dotyczących Kopernika, bo zarówno jego edukację i studia, środowisko humanistów, z którymi się stykał, instrumenty, których używał, a także recepcję jego myśli we Włoszech. Ponadto pokazała dzieje związków łączących polskich badaczy postaci Kopernika z badaczami z innych krajów, przede wszystkim z Włoch.

Ryc. 1. Pierwszy dzień sesji w Instytucie Polskim w Rzymie. Referat *Possible Copernicus' Portraits in Early Renaissance Italian Art: a Discussion* wygłasza Gloria Vallese z Accademia di Belle Arti w Wenecji (fot. A. Jagiełło)

Ryc. 2. Drugi dzień sesji w Instytucie Polskim w Rzymie. Referat *Copernicus in Ferrara* wygłasza Luigi Pepe z Università di Ferrara (fot. A. Jagiełło)

Przez pierwsze dwa dni obradowano w pięknej sali Instytutu Polskiego w Palazzo Blumenstihl, trzeciego dnia w siedzibie INAF w Villa Mellini na wzgórzu Monte Mario, skąd można podziwiać imponującą panoramę Wiecznego Miasta.

Pierwszego dnia, po uroczystym otwarciu, wykład inauguracyjny zatytułowany *Copernicus and the Problem of Astrology: Some Remarks on the State of the Question* wygłosił Robert Westman z University of California. Cała konferencja składała się z siedmiu części zatytułowanych: 1. „The Education between Cracow and Italy: Becoming Copernicus”, 2. „The Encounter with Italian Astronomy: Observations, Instruments, Mathematical

Techniques”, 3. „Copernican Portraits”, 4. „Copernicus among the Humanists”, 5. „Copernicus in Rome”, 6. „First Italian Reception”, 7. „Wolynski and the Copernican Celebrations in Italy”.

Wygłoszono w sumie 29 referatów, z czego aż 27 w ciągu dwóch pierwszych dni. W związku z tym, żeby zmieścić się w zaplanowanym czasie, nie pozostawało wiele miejsca na dyskusję. Z ciekawszych referatów warto wymienić te autorstwa: Michaela Shanka z University of Wisconsin (*Copernicus as a Reader of Bessarion and Regiomontanus*), Rivki Feldhay z Tel Aviv University (*Alberti, Copernicus and a Surprising „Thereafter”*), Luigiiego Pepego z Università di Ferrara (*Copernicus in Ferrara*) i Giangiacoma Gandolfiego z INAF (*Copernicus in Padua: Portrait of Astronomer with Figures*).

Trzeciego dnia obrady przeniosły się, jak wspomniano, do siedziby INAF na Monte Mario, gdzie znajduje się także Muzeum Kopernikańskie i Astronomiczne, założone w latach osiemdziesiątych XIX w. przez uczestnika powstania styczniowego, działacza emigracyjnego, historyka i popularyzatora postaci Kopernika we Włoszech, Artura Wołyńskiego. Długo zamknięte i zaniedbane, w związku z rocznicą kopernikańską zostało uporządkowane, odrestaurowane i otwarte dla publiczności. Po referatach wygłoszonych przez Francesca Poppiego (INAF) *From the idea of a Copernican Museum in Rome to the foundation of the Astronomical and Copernican Museum 1873–1882* i Jana Piskurewicza (IHN PAN) *Artur Wolynski (1844–1893) – copernicologo* uczestnicy konferencji zwiedzili Muzeum, oprowadzani przez włoskich astronomów i historyków astronomii.

Z innych ciekawszych imprez towarzyszących konferencji warto wymienić zwiedzanie niektórych mało dostępnych rzymskich zabytków i oprowadzanie po Rzymie śladami Kopernika pod kierunkiem głównego organizatora konferencji, Giangiacoma Gandolfiego.

Jan Piskurewicz

Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN
ORCID 0000-0002-6891-8593